

Federalisme plurinacional

FERRAN MASCARELL / Historiador

AVUI, 8 de juliol del 2008

Un: El federalisme va ser una solució cobejada per molts catalans progressistes de finals del segle dinou. També va impregnar els orígens del Partit Socialista Obrer Espanyol. Fa 30 anys va permetre que els socialistes catalans es federessin com a partit independent amb el socialisme espanyol. Va inspirar la creació de l'Estat de les autonomies. Va semblar la solució més natural a la diversitat plurinacional de l'Estat espanyol. Avui, a l'hora de la veritat, quan Espanya està en la fase de modernitat més avançada de la seva història, el federalisme ha esdevingut una doctrina sense adeptes. Paradoxes de la història: quan la doctrina federal podria fer un millor servei per encaixar en l'Estat les realitats nacionals existents es troba en un lloc absolutament secundari en la vida política espanyola. Només la vindica el PSC -amb timidesa-. El PSOE l'administra amb comptagotes, fixada en l'àlbum de les fotos antigues, sense massa voluntat de fer-la operativa. CiU sempre ha preferit administrar amb ambigüitat el seu model d'Estat; a ERC, el federalisme detestava la seva alternativa independentista.

DOS: LA DOCTRINA FEDERAL, doncs, no agrada a quasi ningú. La raó pot ser ben senzilla: exigeix a la classe política ensenyar cartes que ningú vol mostrar. En la política catalana s'ha instal·lat la rendibilitat de les mitges veritats i els marcs conceptuals desdibuixats. En qualsevol cas, l'opció a favor del federalisme plurinacional exigiria als socialistes catalans que expliquessin el seu model plurinacional d'Estat, més enllà de l'Estat de les autonomies. Obligaria CiU a sortir de la seva proverbial i contaminant ambigüitat. Exigiria al republicanisme independentista conjugar els seus

lícits anhels estratègics amb opcions tàctiques més útils per a Catalunya. Una opció federal forta a Catalunya obligaria el socialisme espanyol a clarificar el sentit real del seu projecte de modernitat per a Espanya; posaria en evidència que per a molts socialistes la idea de modernitzar Espanya s'acaba amb els actuals nivells de descentralització política. En qualsevol cas, serviria per posar bastons a la roda a la tàcita aliança existent en la política espanyola destinada a evitar qualsevol desplegament plurinacional de l'Estat.

TRES: PARADOXALMENT, tot i no estar gens de moda, tinc la convicció que l'aposta política a favor d'un Estat federal plurinacional és una de les poques alternatives eficients que queden per jugar des del catalanisme, i és un dels pocs terrenys de joc on els partits catalans podrien trobar unes regles de joc compartides des d'on trencar la sequera d'idees que caracteritza la política catalana.

QUATRE: DURANT MÉS D'UN QUART de segle, la majoria dels partits catalans han considerat innecessari expressar idees pròpies sobre l'Estat. No haver-ho fet, no haver proposat res de consistent, no haver desplegat cap estratègia unitària destinada a reforçar una Espanya democràtica i plurinacional, ha estat un dels més greus errors polítics dels catalans. Ha acabat identificant la voluntat de diferència dels catalans en termes d'indiferència, ha generalitzat l'antipatia envers la causa catalana, ha afavorit l'apropiació del subjecte anomenat Espanya per aquells que l'han volgut retrògrada o -més recentment- per aquells que la volen moderna i avançada, però unificada i centralitzada; ha llançat per la borda la decisiva aportació que Catalunya ha fet a l'Espanya actual.

CINC: EN UNA RECENT ENTREVISTA l'estimat Josep Maria Ainaud de Lasarte afirmava que Catalunya és un país indefinit. Ho comparteixo. Va començar quan, ja fa molt temps, en la política catalana es va imposar l'ambigüitat, la placidesa acrítica; quan es va decidir atribuir als altres les pròpies incompetències, quan va semblar més rendible deixar de banda qualsevol projecte compartit de catalanitat, quan es va instaurar la ficció que Catalunya era un petit Estat i es van deixar de banda polítiques d'Estat. Compondre una opció clara de federalisme plurinacional, compartir-lo i impulsar-lo sense tanta indefinició, seria una bona manera de començar a sortir del punt mort en què es troba la política catalana.